

Antipestbeleid: zo willen we pesten voorkomen en aanpakken

Inleiding

Als school willen wij werken aan een antipestbeleid waarbij alle factoren betrokken worden (ouders, leerkrachten, directie, zorgleerkracht en leerlingen).

Omdat pesten een grote impact heeft op leerlingen nu en later, wil de school zich inzetten om pesten zo goed mogelijk te voorkomen. Wegdenken kunnen we pesten jammer genoeg nooit, daarom willen we ook nadenken over hoe we een pestprobleem aanpakken.

Een duidelijk neergeschreven beleid zorgt ervoor dat de procedure voor iedereen duidelijk is. Ouders, leerkrachten, maar ook leerlingen moeten weten hoe pesten wordt aangepakt, dat we dit als school niet goedkeuren en zeker niet aan ons willen laten voorbijgaan willen we duidelijk stellen met een concreet anti-pestbeleidsplan.

Visie

Het pedagogisch project van onze school stelt duidelijk dat we binnen onze school de ruimte en de sfeer willen scheppen waarin elk kind gelukkig opgroeit.

We willen dit samen en doordacht doen, vanuit onze bezieling. Onze pedagogie is die van de hoop. We halen ook onze inspiratie uit ons geloof.

Het volledige schoolteam wordt betrokken en dit doen we samen met ouders, ondersteuners, externen die ons hierbij kunnen ondersteunen. Een open communicatie met ouders rond moeilijkheden en mogelijkheden kan vaak niet worden weggedacht. Onze team-kracht wordt hiervoor aangewend.

Wanneer het toch eens mis gaat, wil de school ingrijpen en haar rol als opvoeder opnemen. We willen luisteren naar de betrokken leerlingen en in dialoog met elkaar tot oplossingen komen. Samen met de leerkracht, de directie en het zorgteam wil de school haar verantwoordelijkheid opnemen. We willen niet meteen bestraffend optreden, maar alle partijen aan het woord laten. We willen het verhaal achter het gedrag kennen. Samen met de leerlingen moet soms een weg worden afgelegd.

We willen kinderen ook laten groeien in dit gegeven. We leren ze vaardigheden aan om goed met elkaar om te gaan, ruzies op te lossen, ... Ook hulp vragen en gevoelens verwoorden hoort hier zeker bij.

We laten hen voldoende reflecteren zodat ze eigenaar worden van hun eigen leerproces en hun ontwikkeling als persoon.

Pesten en Plagen

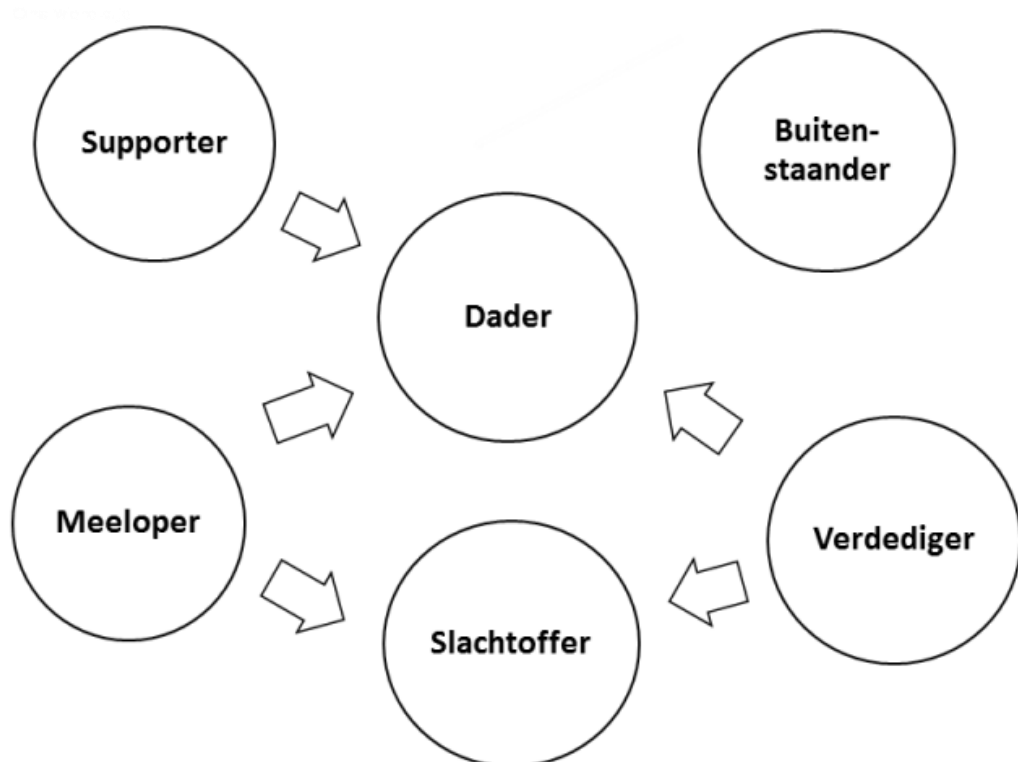
Wat is pesten?

Pesten is het herhaaldelijk en langdurig uitoefenen van geestelijk en/of lichamelijk geweld door één of meer personen met de bedoeling het slachtoffer te kwetsen, te benadelen of schade te berokkenen.

Slachtoffers hebben in deze situatie weinig tot geen verweer (machtsonevenwicht).

Pesten heeft vaak een sociale functie: het pestgedrag is betekenisvol voor de groep waarin het gebeurt: pestkoppen zijn op zoek naar populariteit en status. Hiervoor gaan ze een machts spel aan met wie 'zwakker' staat. Vaak stopt het pesten als de groepssteun wegvalt. Pesten gebeurt op veel manieren: direct of indirect pesten, verbaal pestgedrag, cyberpesten.

De rollen in een pestsituatie

Plagen versus pesten

Plagen	Pesten
♣ onschuldig, met humor, niet gemeen ♣ korte duur en ongepland ♣ op gelijke voet ♣ is te verdragen ♣ 1 tegen 1 ♣ niet systematisch ♣ wisselend slachtoffer ♣ geen pijn/korte pijn/snel Vergeten ♣ plooiën snel terug glad gestreken ♣ de groep blijft zichzelf In een nieuwe groep worden vaak plaagstoten uitgedeeld om op zoek te gaan naar wie zwakker staat.	♣ berekend: doelbewust en gepland ♣ aanhoudend en systematisch ♣ ongelijke strijd ♣ één tegen allen/kliekje ♣ doel = kwetsen ♣ gebeurt vaak door dezelfde personen ♣ verregaande gevolgen, moeilijk herstel ♣ groep deelt in de klappen en verandert.

- Ruzie maken en plagerijen mag... het helpt kinderen om sociale vaardigheden te ontwikkelen:
 - Hoe ga je om met agressie?
 - Hoe onderhandel je?
 - Wanneer ga je te ver?

Terwijl kinderen ruzie maken zoeken ze immers hun positie in de groep en in de samenleving. Ze leren zelf problemen oplossen, ze komen er sterker uit. Er moet dus een zone zijn waarin ruimte is voor plagerijen en ruzietjes. Maar, systematisch en berekend eenzelfde kind viseren, pijn doen,... en dit in een ongelijke machtsstrijd, overstijgt de ruimte die er is voor ruzie maken en plagerijen en mondt uit in pesten.

Gevolgen van pesten

Bij pesten zijn de gevolgen voor beide partijen (pester – gepeste) niet te onderschatten. Uiteindelijk gaat ook een hele groep lijden onder pesterijen, omdat pesten de groepsgeest bederft.

Gevolgen voor het slachtoffer

- aanpassingsproblemen

- spijbelen
- leerproblemen – concentratiestoornissen
- zwakke cijfers
- zware stress, enorm gevoelig
- depressie – agressie
- angst – sociale angst
- lichamelijke klachten: buikpijn, diarree, braakneigingen, ...
- suïcidaal gedrag
- psychosomatische klachten
- gevoel van eenzaamheid
- gevoel van wantrouwen
- negatief zelfbeeld, onzeker, weinig zelfvertrouwen
- Risico op sociaal isolement!

Gevolgen voor pestende kinderen/jongeren

- sociaal-emotionele problemen
- zelfbeeld – zelfvertrouwen?
- erbij willen horen vanuit ‘dominantie’ en ‘macht’
- depressie – agressie
- norm overschrijdend en delinquent gedrag, op latere leeftijd in botsing komen met de maatschappij
- suïcidaal gedrag
- groot risico op afwijzing en isolement
- uitsluiting: geen vrienden meer overhouden

Signalen

Soms vertonen kinderen signalen wanneer er sprake is van pestgedrag. De school, maar ook ouders moeten zo goed mogelijk proberen oog te hebben voor deze signalen. Er zijn directe en indirecte signalen.

Directe signalen

- SMS-jes, screenprints, websites, pestboodschappen en bedreigingen uiten;
- uitgesloten worden;
- als laatste gekozen worden (en met veel gemor gekozen worden);
- vaak alleen staan;
- geen vriendjes die langskomen of eens willen afspreken;
- steeds proberen overheersen.

Indirecte signalen

- onverklaarbare blauwe plekken – kapotte kleren;
- spullen die verdwijnen;
- agressiever, meer teruggetrokken gedrag/depressieve signalen;

- psychosomatische klachten;
- laattijdig naar school – omweg maken met de fiets;
- ontspannen op vrijdagavond – gespannen op zondagavond;
- dalende cijfers;
- minder gemotiveerd,

Wat kan je als ouder doen?

Als jouw kind wordt gepest

- Kies indien mogelijk een gepast gespreksmoment: tijd, plaats, rust.
- Luister naar je kind.
- Neem het verhaal ernstig.
- Leg de schuld niet bij je kind. Toon begrip (voor het lange stilzwijgen, de emoties, de behoeften die het kind uitdrukt).
- Maak duidelijk dat je achter je kind staat en dat je mee wil zoeken naar een oplossing.
- Prijs je kind omdat het heeft willen praten.
- Wijs je kind op de noodzaak om met de school te praten en zoek samen naar de meest geschikte contactpersoon.
- Bekijk samen wat je de school wilt meedelen en wat je van de school verwacht/niet verwacht.
- Ga na bij wie het kind aansluiting kan zoeken (wie deed nooit mee met het pesten?)
- Stimuleer andere contacten met leeftijdsgenoten (binnen en buiten de school).
- Zoek een 'back-up' voor jezelf.
- Richt je bij ernstige problemen tot de hulpverlening. Eventueel kan de school en het CLB hierbij helpen.

Als je kind heeft gepest

- Kies een geschikt moment om met je kind in gesprek te gaan.
- Zeg duidelijk waarom je een gesprek wilt.
- Luister naar je kind! Pols naar het wat, hoe en waarom van het (mee-) pesten.
- Keur het voorbije pestgedrag af en maak duidelijk dat je wilt dat je kind ermee stopt.
- Wijs op het verschil tussen pesten en plagen.
- Verduidelijk wat pesten teweeg brengt.
- Vraag je kind om de schade te herstellen
- Blijf in gesprek met je kind/met de school.
- Zoek zo nodig steun en hulp voor jezelf/je kind.

Pestpreventie op school

We werken aan een goede groepssfeer

Tijdens de gouden weken wordt gewerkt aan de groepssfeer in klas.

Het schooljaar wordt gestart met een leuke intro en er wordt een schoolopdracht voorzien waar we samen aan werken.

De groepssfeer wordt minstens (maar bij voorkeur twee keer per jaar) gemeten aan de hand van de tool 'stoeltjesdans'.

We houden de groepssfeer in de gaten als er een nieuwe leerling bijkomt.

We hebben veel plaats op de speelplaats en veel spelmateriaal. Zo kunnen de kinderen fijn spelen en ontstaat er minder ruzie.

Er is een warme, vriendelijke sfeer tussen leerkrachten onderling, leerlingen en leerkrachten, ouders en leerkrachten,...

We laten kinderen nooit zonder toezicht in de gang, op de speelplaats. Zo proberen we te verhinderen dat er dingen gebeuren die niet door de beugel kunnen.

We werken aan verbindend schoolklimaat.

Door middel van cirkelen leren we de kinderen praten met elkaar en luisteren zonder beoordelen. De kinderen leren praten over hun gevoelens en leren de grenzen van anderen kennen. Dit cirkelen gebeurt wekelijks zodat we proactief aan de slag gaan.

We leren de kinderen herstelgericht praten na een ruzie.

Er wordt regelmatig klasdoorbrekend gewerkt. (lezen, keuzenamiddagen, project,...) Zo ontstaat een band door heel de hele school.

We zetten in op verbinding met de ouders

Ouders zijn welkom voor koffie op de eerste schooldag. Zo willen we een warme band smeden.

We gaan op huisbezoek om ouders en thuiscontext te leren kennen.

Er is een klasopendeur. Daar krijgen de ouders uitleg over de klaswerking en leren ze ook elkaar kennen.

We maken het zorgteam zichtbaar. Ouders krijgen een brief met foto's en namen van het zorgteam met hun functie. Ook tijdens de klasopendeur wordt het zorgteam voorgesteld.

Als er gepest wordt

We zijn duidelijk over pesten

Als er een pestprobleem gemeld wordt gaan we luisteren en praten met elkaar. Hierbij maken we duidelijk dat pesten niet kan en dat we hier streng tegen ingaan. Bij ernstigere problemen worden ouders erbij gehaald en gaan we ook met hen in gesprek.

Kinderen weten dat ze terecht kunnen bij hun titularis of bij de zorgleerkracht of bij de directie met hun zorgen en verhalen.

Gaat het over een klasruzie die blijft sudderen , dan krijgen de ouders hiervan een brief zodat ze weten wat er gebeurt, hoe we dit gaan aanpakken, bij wie ze terecht kunnen.

Online pesten

Als er online gepest wordt praten we hierover in de klassen. Ouders worden ingelicht en we vragen hun hulp om alles wat online is te controleren.

Af en toe wordt er voor de leerlingen een infomoment georganiseerd door een tak van de politie. Dit gebeurt op initiatief van school zonder dat er een probleem is of politie wordt erbij gevraagd bij ernstiger problemen.

We zetten in op samenwerking

Ouders worden op de hoogte gebracht van ongepast gedrag via een nota in de agenda. We willen hier transparant over zijn.

We starten met een brugfiguur die de schakel is tussen school en gemeente.

We werken samen met de politie, CLB, leerondersteuners.

Op regelmatige basis wordt er overleg georganiseerd met alle externen.

Leerkrachten zijn op de hoogte van pestproblemen en houden allen een oogje in het zeil. Samen zijn we verantwoordelijk.

No Blame-methode

Ondanks preventieve maatregelen kan je pesten nooit wegdenken. Wanneer er een vermoeden van pesten is, worden volgende stappen ondernomen:

- Luisteren naar het slachtoffer en zijn/haar verhaal ernstig nemen.
- Met hem/haar afspreken welke stappen ondernomen zullen worden
- Intensief observeren en de daders proberen te betrappen.
- Overleggen met collega's: 'hebben ze iets opgemerkt?'
- Spreken met andere leerlingen, andere leerlingen bevragen.
- Eventueel de ouders van de verschillende partijen contacteren.
- De pester apart nemen voor een gesprek en vertellen wat gezien en gehoord werd.
- Luisteren naar het verhaal van de pester.
- Duidelijk maken dat dit gedrag niet getolereerd wordt.

De pester zal het moeten goedmaken. Dit wordt ook opgevolgd.

Eventueel een groepsgesprek met de pester/gepeste/de andere kinderen van de klas.

Een stevige babbel met de pester kan soms al voldoende zijn om de zaak te keren. Toch kan het zijn dat in bepaalde situaties een andere aanpak moet worden toegepast. Op onze school wordt dan ook soms de No-Blame methode gebruikt. No Blame ziet pesten als een groepsprobleem. Niet de feiten zijn het belangrijkste, maar de gevoelens van het slachtoffer. Alleen als het slachtoffer akkoord gaat met een straffeloze aanpak, is het zinvol.

Het proces verloopt in **7 stappen**:

1. De leerkracht/zorgcoördinator praat met het slachtoffer over zijn gevoelens en vraagt namen van wie pest. Feiten zijn niet belangrijk.
2. De leerkracht/zorgcoördinator praat met pesters, meelopers, stille getuigen en 'behulpzame leerlingen'. Het moet duidelijk zijn dat elk kind zijn rol heeft.
3. In een gesprek met deze groep legt de leerkracht/zorgcoördinator uit wie zich slecht voelt in de klas en waarom dit zo is.
4. De leerkracht/zorgcoördinator benadrukt dat er geen straffen volgen. De groep is enkel bijeen om het probleem op te lossen. Zij zijn samen verantwoordelijk voor een beter gevoel bij het slachtoffer.
5. De groep formuleert voorstellen: iedereen doet dat in de ik-vorm. "Ik zal niets doen, ik zal hem/haar met rust laten" is ook een waardevol voorstel. Geen enkel idee komt van de leerkracht.
6. De groep voert in de volgende week de voorstellen uit.
7. Na een week spreekt de leerkracht/zorgcoördinator opnieuw met elk kind, nu apart. Het slachtoffer komt eerst en vertelt hoe die week verlopen is. Als het pesten niet gestopt is, wordt een nieuwe groepsbijeenkomst gepland.

Natuurlijk wordt er op school flexibel omgesprongen met de No Blame methode. Deze methode is een leidraad in het aanpakken van pestproblemen. De zorgcoördinator en de leerkracht bekijken zelf hoe ze de stappen doorlopen, hoeveel leerlingen er deelnemen aan het gesprek, of er al dan niet een groepsgebesprek moet zijn met alle partijen.

Elke peestsituatie is anders en wordt dan ook anders benaderd.

De directie wordt steeds op de hoogte gebracht en onderneemt ook stappen indien nodig.

Pestmeldpunten

Pesten dient eerst en vooral gemeld te worden. Omdat dit voor leerlingen al een grote stap is, willen we ervoor zorgen dat ze dit op een veilige, eventueel anonieme, manier kunnen doen. Zij kunnen hiervoor terecht bij een leerkracht die ze vertrouwen en/of de directie. Elke melding (mondeling/ schriftelijk) zal door het zorgteam (klasleerkracht, directie, zorgleerkracht) besproken worden.

Het gaat hier immers niet om klikken.

Wanneer je klikt, wil je dat de pester een straf krijgt.

Wanneer je het pesten meldt, wil je dat het pesten stopt.

Wij hechten veel belang aan het melden van pesten en hopen dat ouders niet zelf onderling de problemen willen gaan oplossen en pesters gaan benaderen. Wanneer het pesten op school gebeurt, willen wij als school op de hoogte gebracht worden en willen we het probleem aanpakken. Als school kennen wij beide partijen en kunnen we onpartijdig het verhaal van alle partijen beluisteren.

En verder?

Merken we echter dat het pesten aanhoudt, dan staan we erop dat er contact is met de ouders van de pester en/of de gepeste leerling. Op die manier kunnen we via een constructieve communicatie nagaan wat we samen kunnen doen om het pesten te stoppen. Indien nodig worden er strenge maatregelen opgelegd in samenspraak met de directie.